

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2022/077 van:

de heer XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op de afdeling Volte 1C, onderdeel van De Woenselse Poort, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 24 oktober 2022 een klaagschrift, eveneens gedateerd op 24 oktober 2022, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

De klacht richt zich volgens het klaagschrift tegen de beslissingen van 7 oktober 2022 die hierna onder "Inhoud van de klacht" zijn geformuleerd.

Klager heeft zich laten bijstaan door mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersoon. Van de patiëntenvertrouwenspersoon heeft de klachtencommissie op 17 november 2022 een toelichting bij de klacht ontvangen.

De klachtencommissie ontving op maandag 14 november 2022 een verweerschrift, gedateerd op 10 november 2022, van mevrouw XXXX, GZ-psycholoog, en de heer XXXX, teamleider Volte 1C, hierna te noemen verweerders.

Verweerders hebben zich bij het formuleren van het verweerschrift laten bijstaan door mevrouw mr. XXXX, juriste verbonden aan GGzE.

Op dinsdag 15 november 2022 ontving de klachtencommissie per e-mail een korte aanvulling op het bovengenoemde verweerschrift van de juriste verbonden aan GGzE.

De mondelinge behandeling van de klacht stond ingepland op 17 november 2022. Een dag voor de zitting, op 16 november 2022, ontving de klachtencommissie bericht van verweerder dat klager op 17 november 2022 overgeplaatst zou worden naar een andere instelling. Naar aanleiding hiervan heeft de klachtencommissie, na akkoord van klager en zijn patiëntenvertrouwenspersoon, besloten om verweerders te horen buiten aanwezigheid van klager en de patiëntenvertrouwenspersoon. De patiëntenvertrouwenspersoon heeft namens klager op 17 november 2022 een toelichting op de klacht toegestuurd. Naar aanleiding van het gehoor had de klachtencommissie nog enkele vragen aan verweerders over de gang van zaken bij het onderzoek op de afdeling naar de mogelijke aanwezigheid van voorwerpen die klager en zijn medeciënten niet in hun bezit mochten hebben. De antwoorden op deze vragen hebben verweerders op 28 november 2022 aan de klachtencommissie doen toekomen. De klachtencommissie heeft de antwoorden vervolgens op 29 november 2022 aan klager en de patiëntenvertrouwenspersoon gezonden met de vraag of zij daar een reactie op zouden willen geven. Op 1 december 2022 ontving de klachtencommissie bericht dat klager en de patiëntenvertrouwenspersoon geen noodzaak zagen op de toelichting op de klacht die de klachtencommissie op 17 november 2022 had ontvangen aan te vullen.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op:

- de beslissing van 7 oktober 2022 om de kamer van klager te onderwerpen aan een onderzoek naar gedrag-beïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen; en
- de beslissing van 7 oktober 2022 om klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid in de vorm van het opleggen van een kamerverwijzing.

3. De feiten

Klager is TBS met voorwaarden opgelegd op grond van artikel 38 WvSr. Deze maatregel is ingegaan op 28 januari 2022 en geldt tot en met 27 januari 2024.

Klager is ten tijde van de behandeling van de klacht opgenomen op de afdeling Volte 1C, onderdeel van De Woenselse Poort.

Op 7 oktober 2022 is besloten om de kamer van klager te onderwerpen aan een onderzoek naar gedrag-beïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen, zoals gedrag-beïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen, in de vorm van een zogenaamde kast- en kamercontrole. Na afloop van deze kast- en kamercontrole heeft verweerster besloten om klager te beperken in zijn bewegingsvrijheid in de vorm van het opleggen van een kamerverwijzing.

4. Standpunt van klager

Klager geeft aan dat er tijdens het verrichten van de kast- en kamercontrole veel protocollen overschreden zijn. Bij aanvang van de controle was klager bij het vak Atelier alwaar hij van een medecliënt te horen kreeg dat er een controle uitgevoerd werd. Klager heeft toen aan het personeel gevraagd om hem te begeleiden naar de afdeling. Bij aankomst op de afdeling werd klager gefouilleerd door een Medewerker Zorg & Veiligheid, waarbij hij tot twee keer toe aan zijn edele delen is betast. Dit is volgens klager nooit toegestaan.

Klager geeft aan dat er na de controle een rotzooi in zijn kamer is achtergelaten. Daarnaast is er een doosje dat hij had bewaard weggegooid. In dit doosje zaten verpakkingen van het merk Emporio Armani, pakbonnen/garantiebonnen, retouretiketten van kleding die klager online had besteld en drie kledingzakken van het merk Black Bananas. Klager geeft aan dat dit voor anderen misschien op vuilnis leek, maar dat was het niet. De ontnomen voorwerpen dienen voor betrokkenen bewaard te worden, voor zover dit niet in strijd is met enig wettelijk voorschrift. Echter, de ontnomen voorwerpen van klager zijn simpelweg weggegooid.

Na deze ontdekking heeft klager bij de teamleider aangegeven dat hij graag de personen wilde spreken die de kast- en kamercontrole hadden uitgevoerd. Volgens klager reageerde de teamleider brutaal en denigrerend, waarbij hij zei: "gaan we niet doen, vriend". Klager gaf daarop een weerwoord, waarna hij een kamerverwijzing opgelegd heeft gekregen. De reden van de kamerverwijzing zou het dreigende overkomen van klager zijn. Tot op heden is er aan klager voor zowel de kast- en kamercontrole als de kamerverwijzing geen formulier overhandigd, terwijl dit volgens hem binnen 24 uur gedaan had moeten worden. Ook was er geen sprake van een noodsituatie en zijn de beslissingen tot het verlenen van verplichte zorg niet genomen door de zorgverantwoordelijke van klager. Hierdoor is het verlenen van verplichte zorg volgens klager onrechtmatig.

Klager verzoekt de klachtencommissie om zijn klachten gegrond te verklaren. Ook wil hij in de gelegenheid gesteld worden om zijn schadevergoedingsverzoek te onderbouwen.

5. Standpunt van verweerders

Verweerders geven in het verweerschrift aan dat binnen De Woenselse Poort per beveiligingsniveau huisregels zijn opgesteld conform de Wet verplichte ggz. Cliënten zijn op de hoogte van deze huisregels.

Op de afdeling van klager is bepaald dat voor beveiligingsniveau 3 een onderzoek aan kleding of aan lichaam en/of een kamer- en/of kastcontrole kan plaatsvinden indien er een redelijk vermoeden is van bezit van een voorwerp dat gevaar kan opleveren. Het is mogelijk dat hierbij honden worden ingezet voor de opsporing van drugs. Wanneer een gevaarlijk en/of verboden voorwerp wordt aangetroffen, is de kliniek bevoegd deze in beslag te nemen. De kliniek draagt zorg dat het voorwerp, hetzij onder afgifte van een bewijs van ontvangst voor de cliënt wordt bewaard, hetzij

met toestemming van de cliënt en in aanwezigheid van hem/haar wordt vernietigd, hetzij al dan niet anoniem aan een opsporingsambtenaar wordt afgegeven.

In dit geval waren er gerichte signalen over drugshandel en is de gehele afdeling gecontroleerd. Omdat de huisregels voor alle cliënten op dit beveiligingsniveau gelden, en het niet gaat om een individuele kast-/kamercontrole, is volgens verweerders geen sprake van een beperking conform artikel 8:14 Wvvgz. Om deze reden is het uitreiken van een formulier niet aan de orde. Volgens verweerders gaat het om een kast-/kamercontrole in het kader van de veiligheid, op grond van artikel 8:15 Wvvgz, en is er volgens protocol gehandeld. Als het gaat om een afdelingsonderzoek dat valt onder orde en veiligheid, worden cliënten die zich op dat moment op de afdeling bevinden hierover geïnformeerd. Cliënten die op dat moment niet op de afdeling aanwezig zijn vanwege bijvoorbeeld arbeid, worden pas met de kast-/kamercontrole geconfronteerd wanneer zij teruggekeerd zijn op de afdeling.

De klachtencommissie heeft tijdens het gehoor van verweerders verzocht om het protocol in te zien waarnaar het behandelteam heeft gehandeld. In de nadere motivatie van het verweerschrift die de klachtencommissie heeft ontvangen, wordt door verweerders aangegeven dat het niet ging om een handeling volgens 'protocol', maar om een handeling die afgeleid kan worden uit de huisregels die conform de Wvvgz zijn opgesteld. Verweerders geven aan dat er wel een protocol wordt opgesteld ten aanzien van de uitvoering van een algehele veiligheidscontrole op grond van artikel 8:15 Wvvgz. Op dit moment is deze er nog niet. Ook wordt er gewerkt aan een aanscherping van de huisregels.

Verweerders geven in de nadere motivatie op het verweerschrift tevens aan dat een klacht ongegrond verklaard dient te worden indien vaststaat dat een beperking voor alle cliënten binnen de accommodatie geldt en de omstreden bepalingen uit de huisregels zien op de ordelijke gang van zaken en de veiligheid in de accommodatie passend zijn bij de doelgroep wanneer dit geen behandeldoel dient, volgens een uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant. Ook wordt er verwezen naar jurisprudentie van de Hoge Raad waarin is geoordeeld dat huisregels algemene beperkingen kunnen opleggen wanneer zij betrekking hebben op de ordelijke gang van zaken in de instelling.

Verweerders verzoeken de klachtencommissie om het klachtonderdeel wat toeziet op de kast- en kamercontrole ongegrond te verklaren.

Klager klaagt ook over de kamerverwijzing die aan hem is opgelegd. Verweerders erkennen dat bij het opleggen van de kamerverwijzing er een 9.9 formulier aan klager uitgereikt had moeten worden. Dit is niet gebeurd. Omdat verweerders dit onderdeel van de klacht erkennen, verweren zij zich hier niet tegen.

6. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat klager TBS met voorwaarden is opgelegd op grond van artikel 38 WvSr. Deze maatregel is ingegaan op 28 januari 2022 en geldt tot en met 27 januari 2024. Op personen die om die reden zijn opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis is op grond van artikel 9:1 Wvvgz de klachtprocedure van deze wet van toepassing.

Klager klaagt over een beslissing die zijns inziens op grond van artikel 8:14 Wvvgz werd genomen. Door verweerster is aangevoerd dat de beslissing om de kamer van klager te doorzoeken geen beslissing was die op grond van artikel 8:14 Wvvgz werd genomen. Er was sprake van het doorzoeken van de gehele afdeling en van alle kamers van de cliënten. In de ogen van verweerster was sprake van het doorzoeken van de afdeling die op grond van de huisregels mogelijk was. In de ogen van de klachtencommissie stelt verweerster zich daarmee op het standpunt dat de klachtencommissie de klacht niet kan en mag beoordelen als een klacht op grond van artikel 8:14 Wvvgz.

De klachtencommissie kan verweerster in deze redenering volgen. Artikel 8:14 Wvvgz richt zich naar de mening van de klachtencommissie op beslissingen die zich richten op beslissingen die worden genomen ten aanzien van een individuele cliënt en niet op beslissingen die zich richten op een collectief van cliënten. Daar was bij de controle van de afdeling Volte 1C op 7 oktober 2022

nadrukkelijk sprake van. De klachtencommissie kan de klacht van klager dan ook niet beoordelen als een klacht over een beslissing als bedoeld in artikel 8:14 Wvvgz.

De klachtencommissie heeft zich over het algemeen op het standpunt gesteld dat zij een klacht moet beoordelen op de grond of gronden die daarvoor in het klaagschrift worden aangevoerd. Door verweerster is met nadruk aangevoerd dat de algemene controle van de afdeling Volte 1C plaats mocht vinden, omdat de huisregels van De Woenselse Poort voor beveiligingsniveau 3 daar ruimte voor biedt. De klachtencommissie is van oordeel dat de klacht van klager zich met nadruk richt op de kast-/kamercontrole van zijn woonruimte op 7 oktober 2022. Een klager hoeft zich in de ogen van de klachtencommissie bij het formuleren van een klacht niet te bekommeren of hij of zij de juiste wettelijke bepaling kan aangeven die bij het nemen van een beslissing, of het nalaten daarvan, zou zijn geschonden. Het gaat om de aard en inhoud van een beslissing en het is aan de klachtencommissie om vast te stellen of deze beslissing geplaast kan worden in de opsomming van klachtgronden in artikel 10:3 Wvvgz.

Door verweerster wordt aangegeven dat de kast-/kamercontrole op 7 oktober 2022 geplaast moet worden in de uitvoering van de huisregels van De Woenselse Poort op beveiligingsniveau 3 en daarmee in het kader van artikel 8:15 Wvvgz.

Een cliënt die in De Woenselse Poort verblijft op grond van TBS-voorwaarden kan op grond van artikel 9:2 lid 2 Wvvgz in samenhang met artikel 10:3 Wvvgz klagen over beslissingen die jegens hem werden genomen op grond van artikel 8:15 Wvvgz.

De klachtencommissie acht zich daarom bevoegd om de klacht van klager te beoordelen.

7. De beoordeling van de klachten

Ten aanzien van de beslissing van 7 oktober 2022 om de kamer van klager te onderwerpen aan een onderzoek naar gedrag-beïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen

Door verweerster is aangegeven dat de beslissing van 7 oktober 2022 om de gehele afdeling Volte 1C te onderwerpen aan een controle op de aanwezigheid van gedrag-beïnvloedende middelen of gevaarlijke voorwerpen, werd genomen binnen de kaders van de huisregels die voor deze afdeling gelden. Door verweerster wordt echter geen bepaling genoemd in de huisregels over controles op gedrag-beïnvloedende middelen of gevaarlijke voorwerpen. De klachtencommissie heeft in de huisregels, zoals die op het Intranet van GGzE te vinden zijn, ook geen daarop gerichte bepaling gevonden. In de huisregels wordt in artikel 12 gesproken over het bezit, het gebruik en de handel in gevaarlijke voorwerpen, alcohol of drugs. Dat is verboden. Vervolgens wordt in dit artikel aangegeven dat een kast-/kamercontrole kan plaatsvinden. Maar het artikel richt zich op de individuele cliënt en niet wordt aangegeven dat er ook sprake kan zijn van afdelingsbrede kast-/kamercontroles.

Door verweerster wordt ook erkend dat de huisregels eigenlijk niet helemaal zijn toegesneden op het doorvoeren van afdelingsbrede controles op de aanwezigheid van gedrag-beïnvloedende middelen of gevaarlijke voorwerpen, *maar het doorvoeren daarvan zou al mogelijk zijn omdat de instelling de orde en de veiligheid dient te bewaken.*

De klachtencommissie kan in deze redenering meegaan als het gaat om het treffen van maatregelen om de orde en de veiligheid te bewaken in een onverwachte en niet voorziene situatie. Het is de klachtencommissie echter bekend dat algemene controles van een afdeling regelmatig voorkomen. In een dergelijke situatie zou verwacht mogen worden dat daar dan iets over in de huisregels wordt vermeld. De klachtencommissie is dan ook van mening dat de huisregels van Volte 1C op dit punt onvolledig zijn.

In de huisregels zou een bepaling moeten worden opgenomen waarin de afdelingsbrede kast-/kamercontroles als instrument om de orde en de veiligheid in de instelling te waarborgen wordt beschreven. Daar hoort naar de mening van de klachtencommissie onder meer ook bij dat aangegeven wordt wie tot een dergelijke controle kan besluiten, door wie de controle wordt

uitgevoerd, of de cliënt aanwezig mag zijn bij het doorzoeken, en zo niet, wie (gemotiveerd) mag besluiten dat de aanwezigheid van de cliënt niet is toegestaan, en ook dat een kamer altijd wordt doorzocht als twee personen daarbij aanwezig zijn (het principe van vier-ogen). Ook dient hierin worden opgenomen wat er wordt gedaan als op een kamer voorwerpen worden gevonden die niet zijn toegestaan.

Door klager wordt aangegeven dat hij goederen mist die op zijn kamer aanwezig waren. Uit de overgelegde rapportage blijkt dat er spullen uit de kamer van klager zijn verwijderd. Er zou sprake zijn geweest van opruimen. Het zou gaan om “rommel”. De klachtencommissie is van oordeel dat het niet aangaat om zonder toestemming van de cliënt van wie de kamer is doorzocht, spullen te verwijderen tenzij het gaat om verboden voorwerpen of middelen. Het is in eerste instantie aan de cliënt om te bepalen wat voor hem of haar van waarde is.

Alles overziende komt de klachtencommissie tot het oordeel dat de klacht gegrond moet worden geacht.

Ten aanzien van de klacht over de beslissing van 7 oktober 2022 om aan klager te beperken van zijn recht op bewegingsvrijheid in de vorm van het opleggen van een kamerverwijzing

Door verweerders wordt erkend dat de administratieve verplichtingen waaraan moet worden voldaan wanneer jegens een cliënt een beslissing wordt genomen om hem of haar te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid niet, althans onvoldoende, zijn nageleefd. Dat betekent dat de klachtencommissie alleen daarom al de klacht gegrond zal verklaren. De klachtencommissie komt daarmee niet toe aan een inhoudelijke beoordeling van de klacht.

8. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klachten over:

- de beslissing van 7 oktober 2022 om de kamer van klager te onderwerpen aan een onderzoek naar gedrag-beïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen; **gegrond**
- de beslissing van 7 oktober 2022 om klager te beperken in zijn recht op bewegingsvrijheid in de vorm van het opleggen van een kamerverwijzing; **gegrond**.

Doordat de klachtencommissie de klacht omtrent de kamerverwijzing gegrond heeft verklaard, is de bestreden beslissing vernietigd. Deze vernietiging brengt daarmee ook met zich mee dat de rechtsgevolgen van deze beslissing zijn vernietigd.

De klachtencommissie stelt klager in de gelegenheid om zijn verzoek om schadevergoeding nader te onderbouwen en houdt iedere beslissing dienaangaande aan. De klachtencommissie ontvangt de nadere onderbouwing graag uiterlijk 5 januari 2023.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 1 december 2022 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr. XXXX, voorzitter, en de leden mevrouw XXXX, psychiater, en mevrouw XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.